

Inimeste kehaline aktiivsus, liikumisharrastus ja sportimine on kestva tervise ning tervelt elatud aastate alus.

Eesti Spordipoliitika põhialused aastani 2030 ja teised strateegiadokumendid seavad eesmärgiks valdava osa elanikkonna regulaarse liikumisharrastuse ning sportimise. Eeskujuks on seatud Põhjamaad, kus liigub ja spordib 70% elanikest.

Absoluutset, kõiki haaravat ja seejuures täpset kaardistamist tänastes oludes läbi viia on võimatu.

Seetõttu saadakse ülevaade olukorrast ja arengutest küsitluste ning andmekorje abil.

Nii ka Eestis, kus liikumisharrastuses ja sportimises osalemisele on antud hinnanguid mitmete selle terviku osade arvandmete alusel.

Millised need osad siis on?

1. Uuringud liikumisharrastajate ja sportijate osakaalu kohta 15a ja vanemate elanike seas.

Tulemised saadakse küsitluste teel, küsitletavaid valikus tavaliselt 1000 – 4000, vanuse ülempiir reeglina 68-69 aastat. Paljude küsimuste seas uuritakse, milline on küsitletava liikumisharrastuse ja sportimise keskmine sagedus, valikuvariante tavaliselt 4-5, levinumad:

a. üldse mitte; b. väga harva (1-2 x kuus), c. regulaarselt (vähemalt 1 x näd.), d. tihti (2+ x näd.-s)

Alates 1998.a korraldatud uuringute (Saar & Poll, RASI, TLÜ, TAI, Turu-uuringute AS, *Eurobarometer*) põhjal on regulaarselt (c) ja tihti (d) **harrastajate osakaal 35% ja 44% vahemikus**, väikese kasvuga aastate lõikes ning arvestatava erinevusega küsitluste läbiviijate lõikes.

Eesti elanike arv seisuga 01.01.2021 on 1 330 068 inimest ja vanuses 15-69a 919 887 inimest.

Uuringute tulemuste alusel saame väita, et liikumisharrastuse ja spordiga **on vanuserühmas 15 – 69a sportijaid:**

35% haaratuse juures ~ 322 tuhat inimest ja 44% haaratuse juures 405 tuhat inimest.

Ilmselt on vigu välistav vastus nende kahe arvu vahel ja selle teadmisega tuleb piirduda.

2. Liikumisharrastajad ja sportijad vanuses 70+ ei kajastu uuringutes, kuid viimasel ajal on just selles vanuserühmas levinud mõõdukas liikumisharrastus. Andmed puuduvad. Statistikaameti andmeil on 70-79a vanuseid kokku ligemale 113 tuhat inimest. Võib eeldada, et 10-15% neist, st **12 – 17 tuhat inimest** liigub regulaarselt.

3. Täpsete andmete kogumine spordiliikumise organiseerunud vormides (spordiklubid, -seltsid, -ühendused ja spordikoolid) regulaarselt sporti harrastavate inimeste kohta.

Kuni 2010. aastani kogus harrastajate andmeid Statistikaamet, alates 2011. aastast teostatakse andmekorjet Eesti Spordiregistrisse. Kogutud andmed näitavad erinevate spordialade, meeste ja naiste, noorte (kuni 19a incl.) lõikes kaasatust spordiorganisatsioonide regulaarsesse tegevusse.

Andmed näitavad esmalt spordiorganisatsioonide võimekust treenida huvilisi, teiseks saame tõendus põhised andmed regulaarselt ja treeneri/juhendaja poolt juhitud spordiharrastuse kohta.

2021. a kokkuvõtete põhjal oli spordiorganisatsioonides ja -koolides **kokku 184 337** harrastajat, neist 109 237 last ja noort vanuses kuni 19a incl.

Spordiregister kaardistab neist arvudest eraldi välja ka **spordiklubides sportijate arvud**, mis 2021. aasta lõpuks olid: kõik harrastajad **170 624** ja neist 19a ja nooremad 95 905. Need arvud kajastuvad pealkirja **SPORDIKLUBIDE TEGEVUS** all toodud tabelites.

Täpsete andmete kogumisega saadud sportijate arvu **ei saa mehaaniliselt liita** uuringute põhjal arvestatud harrastajate arvuga, sest tõenäoliselt kuulusid ka need 15a ja vanemad sportijad küsitluste puhul kõikidesse valimitesse. Küll oleks **õige liita** „suurde pilti“ kuni 14 aasta vanused spordiorganisatsioonis sportijad, arvestuslikult ca **60 tuhat** last ja noort.

4. Populaarne on osalemine paljudel võistlustel, võistlussarjades, pallimänguliigades. Neid kümneid tuhandeid osalejaid **ei saa samuti mehaaniliselt liita** harrastajate üldarvu, sest väga suure tõenäosusega on nendega arvestatud küsitluste valimites ja nad kajastuvad paljuski ja spordiorganisatsioonides harrastajatena.

5. Programmilisse kehalisse kasvatusse ehk liikumisõpetusse peaksid olema kaasatud kõik õppivad noored, st ca 160 000 üldhariduse, 25 000 kutsehariduse ja 45 000 kõrghariduse omandajat.

Programmilistes tundides (1-2 x nädalas) osalemine **ei pea kajastuma** spordiharrastuse arvudes.

Kokkuvõttes võime eeldada, et regulaarselt (1 x nädalas) ja tihti (2+ korda nädalas) tegeleb omal tahtel liikumisharrastuse ja spordiga Eestis **ca 450 000 inimest, mis moodustab 33,8% elanikkonnast.**

Põhjamaade tasemeni jõudmiseks tuleb ühiskonnas domineerivaid hoiakuid muuta ja ühiselt tegutseda!